

12a/2023

KOMUNIKAT O BIEŻĄCEJ SYTUACJI HYDROGEOLOGICZNEJ

w okresie od 01.11.2023 do 30.11.2023

PAŃSTWOWA SŁUŻBA
HYDROGEOLOGICZNA

Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy

Warszawa, grudzień 2023

Redaktor naukowy: dr Małgorzata Woźnicka

Opracowanie merytoryczne:

mgr Urszula Czarniecka-Januszczyk, mgr Agnieszka Kowalczyk, mgr Dorota Olędzka,
mgr Izabela Stępińska-Drygała, mgr Piotr Wesołowski

Komunikat zaakceptował

dr Andrzej Głuszyński

Zastępca dyrektora ds. służby geologicznej

Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego

KOMUNIKAT O BIEŻĄCEJ SYTUACJI HYDROGEOLOGICZNEJ

w okresie od 01.11.2023 do 30.11.2023 r.

PAŃSTWOWA SŁUŻBA HYDROGEOLOGICZNA

Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy

Warszawa, grudzień 2023

KOMUNIKAT O BIEŻĄCEJ SYTUACJI HYDROGEOLOGICZNEJ

w okresie od 01.11.2023 r. do 30.11.2023 r.

Podstawa prawna: ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2023 r. poz. 1478, 1688, 1890, 1963, 2029) oraz rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 28 czerwca 2019 r. w sprawie ostrzeżeń, prognoz, komunikatów, biuletynów i roczników państwowej służby hydrologiczno-meteorologicznej i państwowej służby hydrogeologicznej (Dz. U. 2019 poz. 1215 z późn. zm.).

Niniejszy komunikat przedstawia omówienie sytuacji hydrogeologicznej na obszarze kraju w okresie od 1 do 30 listopada 2023 r. w zakresie położenia zwierciadła wód podziemnych, stanu rezerw zasobów zmiennych wód podziemnych oraz stanu zagrożenia hydrogeologicznego.

- W listopadzie br. na obszarze niemal całego kraju nastąpił wzrost średnich miesięcznych stanów wód podziemnych w pierwszym poziomie wodonośnym w odniesieniu do wartości z poprzedniego miesiąca. Stan taki odnotowano w około 75% analizowanych punktów obserwacyjnych. Obniżenie średniego poziomu wód podziemnych zarejestrowano w tym czasie w grupie punktów stanowiących około 21% ogólnej liczby punktów objętych analizą i najczęściej dotyczyło to obszarów północnej, wschodniej oraz południowej Polski. W przypadku około 5% punktów obserwacyjnych średni poziom wód podziemnych pierwszego poziomu wodonośnego nie uległ zmianie w porównaniu ze stanem odnotowanym w październiku br.
- Wielkość rezerw zasobów zmiennych wód podziemnych w poziomach wodonośnych o zwierciadle swobodnym na przeważającym obszarze kraju utrzymywała się na poziomie bezpiecznym dla zaopatrzenia ludności w wodę. Zagrożenie stanu rezerw w listopadzie występowało najczęściej w północnej i centralnej Polsce, natomiast brak rezerw zasobów wód podziemnych w odniesieniu do najniższego rocznego położenia zwierciadła wód podziemnych z okresu wielolecia został odnotowany głównie w północnej części kraju i występował na obszarach województw: zachodniopomorskiego, pomorskiego, warmińsko-mazurskiego oraz na granicy województw wielkopolskiego i kujawsko-pomorskiego.
- W listopadzie br. na części obszaru Polski, mimo wzrostu w większości punktów obserwacyjnych średnich miesięcznych stanów wód podziemnych, nadal utrzymywał się stan zagrożenia hydrogeologicznego, związany z położeniem zwierciadła wód podziemnych poniżej stanu niskiego ostrzegawczego (SNO). Nizówka hydrogeologiczna w skali regionalnej w omawianym miesiącu obejmowała znaczną część obszarów województw: pomorskiego, zachodniopomorskiego, wielkopól-

skiego, kujawsko-pomorskiego, warmińsko-mazurskiego oraz niewielkie obszary w granicach województw mazowieckiego, dolnośląskiego i podlaskiego. Lokalne obniżenia średniego poziomu wód podziemnych poniżej granicy stanu niskiego ostrzegawczego stwierdzono w tym czasie również na terenie województw: łódzkiego, śląskiego i mazowieckiego.

Komunikat został opracowany na podstawie interpretacji zebranych w trybie operacyjnym wyników pomiarów głębokości położenia zwierciadła wód podziemnych w wytypowanych punktach sieci obserwacyjno-badawczej wód podziemnych państwowej służby hydrogeologicznej, przy uwzględnieniu dla poszczególnych punktów obserwacyjnych następujących wartości charakterystycznych:

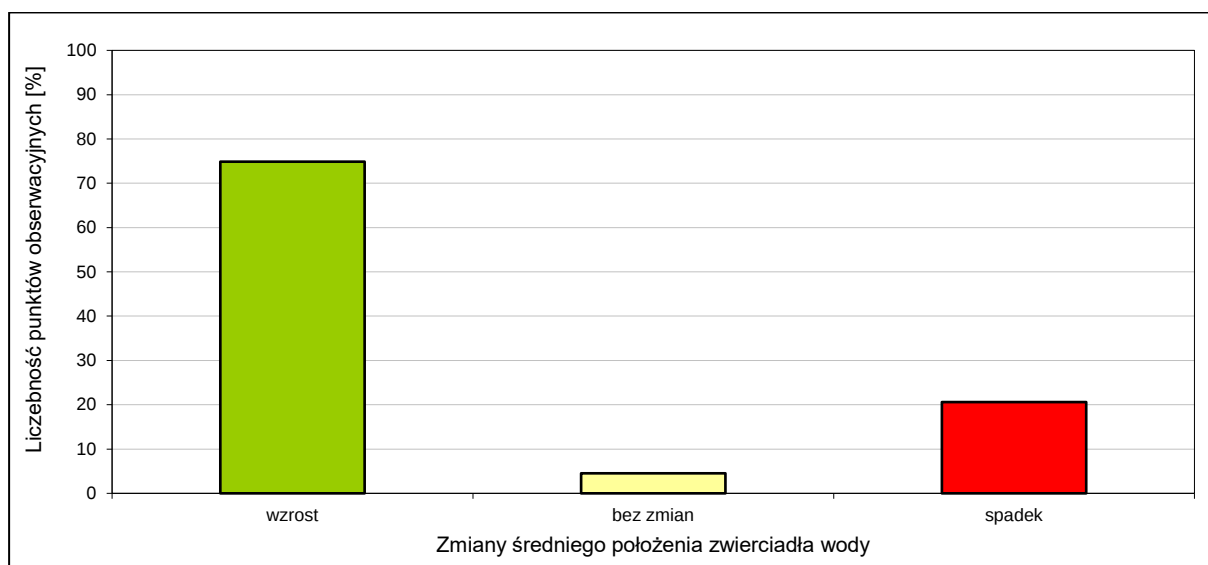
- najniższej głębokości położenia zwierciadła wody z wielolecia (**NNG**);
- średniej głębokości położenia zwierciadła wody z wielolecia (**SSG**);
- średniej z najniższych rocznych głębokości położenia zwierciadła wody podziemnej z wielolecia (**SNG**);
- wartości granicznej dla wystąpienia zjawiska niżówki hydrogeologicznej, przyjętej na poziomie stanu niskiego ostrzegawczego (**SNO**), wyznaczonego z najniższych rocznych stanów położenia zwierciadła wody charakteryzujących się wartościami niższymi od wartości SNG;
- średniej głębokości położenia zwierciadła wody podziemnej (**AG**) z okresu od 1 do 30 listopada 2023 r.

Część I

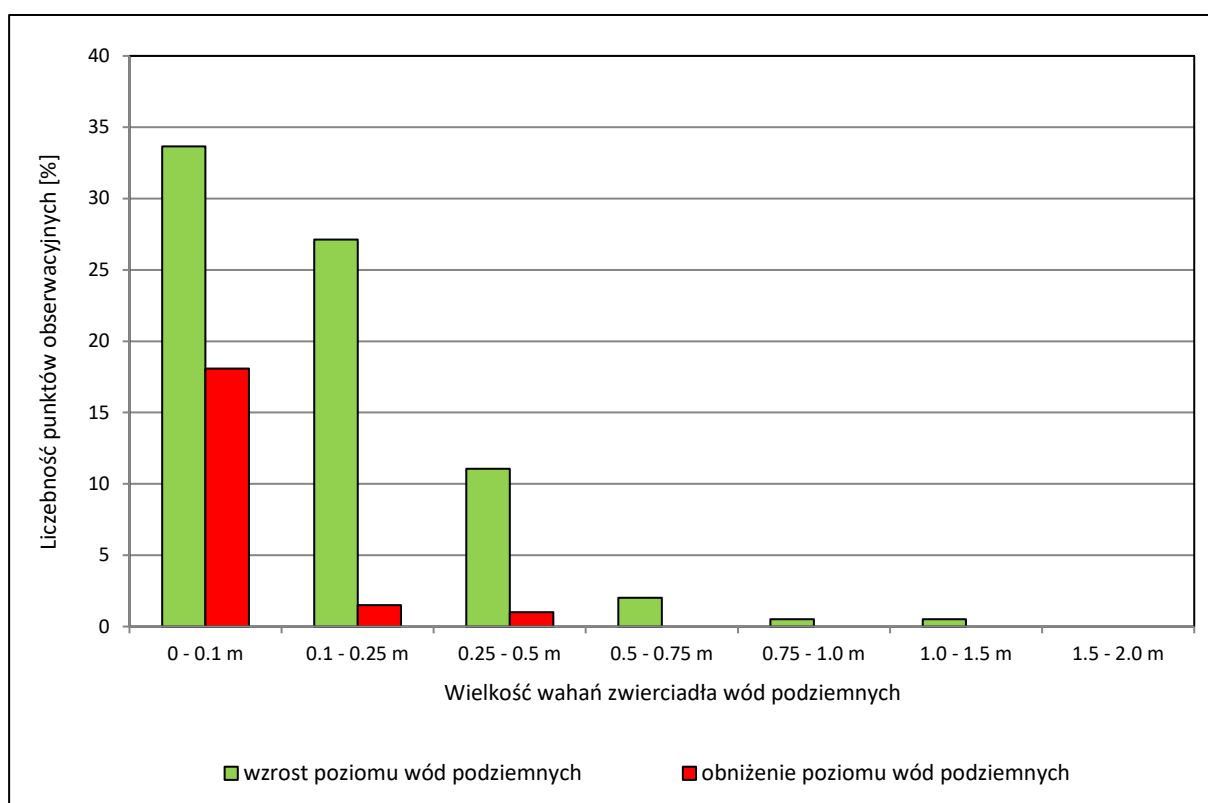
Zmiany położenia zwierciadła wód podziemnych w pierwszym poziomie wodonośnym o zwierciadle swobodnym

Analiza zmian położenia zwierciadła wód podziemnych o charakterze swobodnym w odniesieniu do stanu z poprzedniego miesiąca została wykonana na podstawie wyników pomiarów przeprowadzonych w 199 reprezentatywnych punktach sieci obserwacyjno-badawczej wód podziemnych, ujmujących pierwszy poziom wodonośny (ppw).

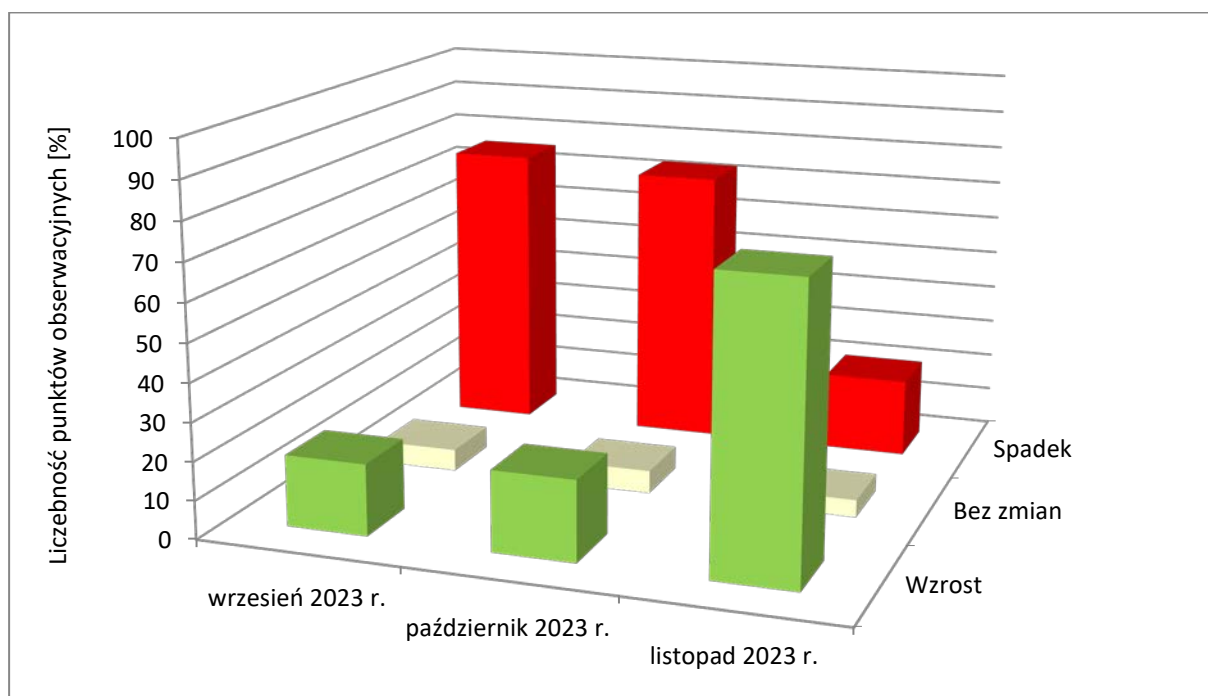
W listopadzie bieżącego roku prawie na całym obszarze kraju odnotowano wyższe położenie zwierciadła wód podziemnych w ppw w stosunku do stanu z października br. (Ryc. 1 i 3). Dotyczyło to większości poddanych analizie punktów obserwacyjnych (około 75% - wzrost o około 54 % w odniesieniu do stanu z poprzedniego miesiąca). Wzrosty średniego poziomu wód podziemnych najczęściej mieściły się w przedziałach od 0 do 0.1 m (34% punktów obserwacyjnych), od 0.1 do 0.25 m (27%) oraz od 0.25 do 0,5 m (11 %) (Ryc. 2). Obniżenia średniego poziomu wód podziemnych nastąpiły w tym czasie głównie w północnej, wschodniej oraz południowej Polsce i przeważnie miały charakter lokalny. Niższe położenie zwierciadła wód podziemnych w pierwszym poziomie wodonośnym w stosunku do średniego stanu z poprzedniego miesiąca odnotowane zostało w przypadku około 21% poddanych analizie punktów obserwacyjnych (tj. o około 52 % mniej w odniesieniu do stanu z poprzedniego miesiąca). Obniżenia średniego poziomu wód podziemnych były stosunkowo niewielkie i mieściły się w większości przypadków w przedziale 0 do 0.1 m (18% punktów). W przypadku niemal 5% punktów obserwacyjnych średni poziom wód podziemnych w pierwszym poziomie wodonośnym nie uległ zmianie w porównaniu ze stanem odnotowanym w październiku br. (Ryc. 1-4).

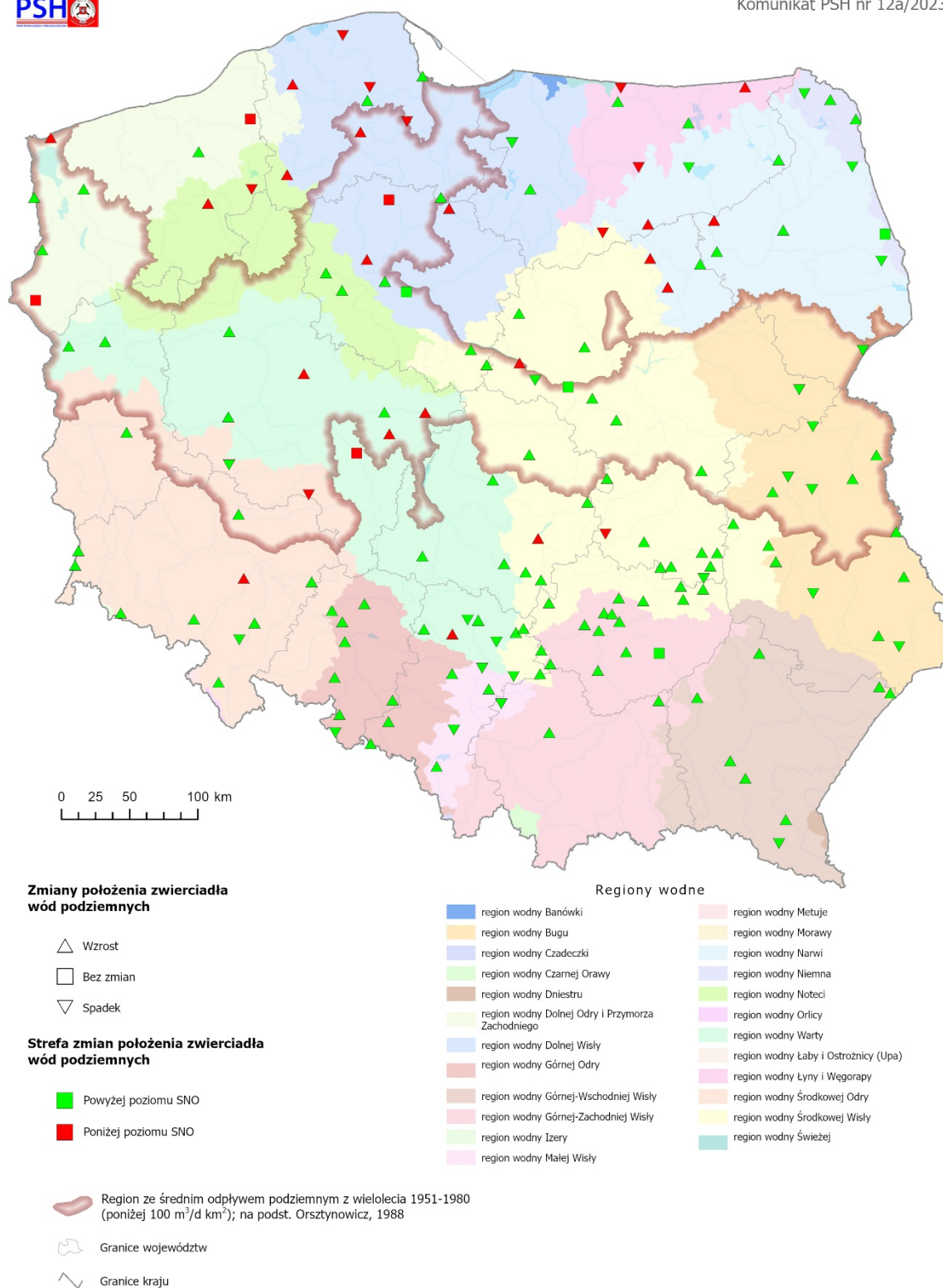
Ryc. 1 Rozkład zmian średniego położenia swobodnego zwierciadła wód podziemnych w listopadzie 2023 r. w stosunku do stanu zaobserwowanego w poprzednim miesiącu.

Ryc. 2 Rozkład wielkości wahań swobodnego zwierciadła wód podziemnych w listopadzie 2023 r.

Ryc. 3 Rozkład zmian położenia swobodnego zwierciadła wód podziemnych w okresie od września do listopada 2023 r.

Ryc. 4 Zmiana położenia zwierciadła wody podziemnej w objętych analizą punktach sieci obserwacyjno-badawczej wód podziemnych w listopadzie 2023 r.

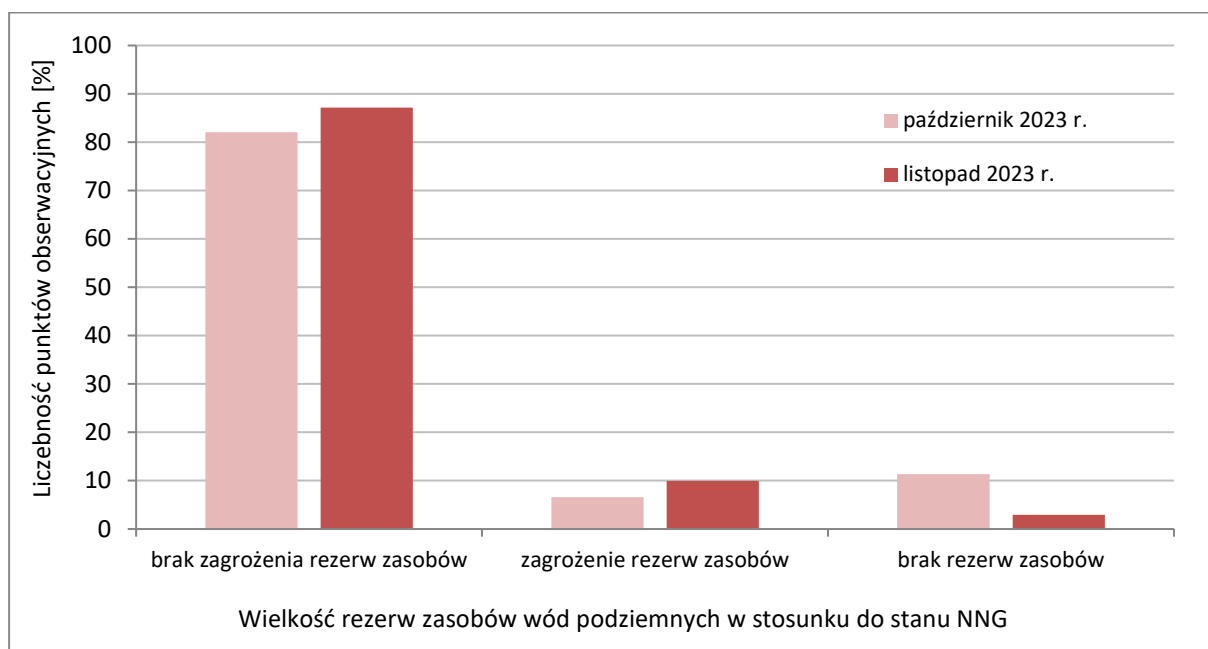
Część II

Zmiany zasobów wód podziemnych

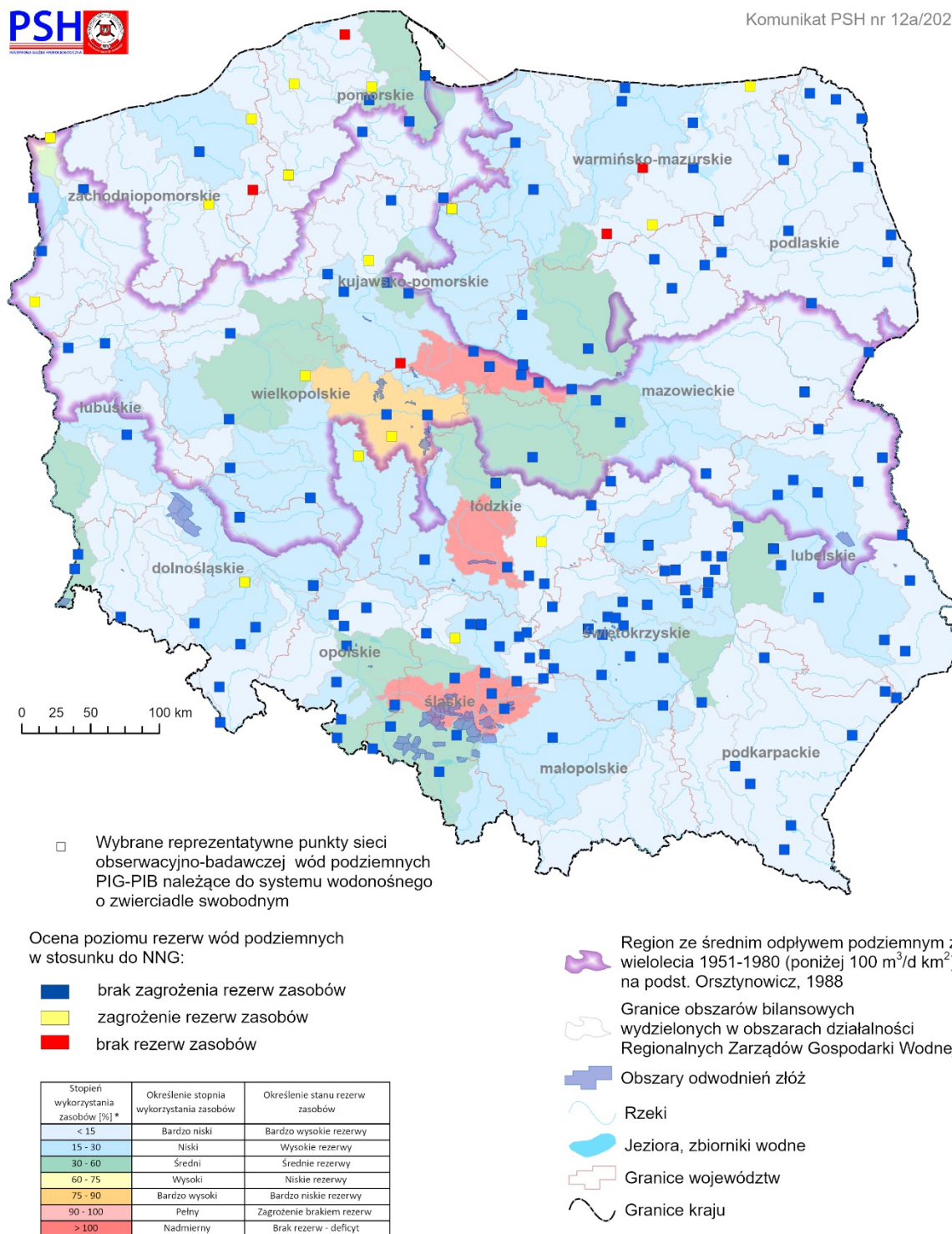
Analiza stanu rezerw zmiennych zasobów wód podziemnych została wykonana na podstawie wyników pomiarów położenia swobodnego zwierciadła wody w 171 reprezentatywnych punktach sieci obserwacyjno-badawczej wód podziemnych.

W listopadzie br., podobnie jak w poprzednim miesiącu, w większości analizowanych punktów obserwacyjnych (ponad 87%) średni poziom wód podziemnych w pierwszym poziomie wodonośnym wskazywał na brak zagrożenia stanu rezerw zasobów w odniesieniu do najniższego rocznego położenia zwierciadła wód podziemnych z okresu wielolecia (NNG). Oznacza to, że wielkość rezerw zasobów zmiennych wód podziemnych w poziomach wodonośnych o zwierciadle swobodnym na przeważającym obszarze kraju nadal utrzymywała się na poziomie bezpiecznym dla zaopatrzenia ludności w wodę.

Punkty obserwacyjne, w których poziom wód podziemnych pierwszego poziomu wodonośnego znajdował się poniżej granicy odpowiadającej środkowi przedziału SNO-NNG, co oznacza wystąpienie zagrożenia dla użytkowania wód podziemnych, stanowiły około 13% ogólnej liczby punktów objętych analizą. W tej grupie około 3% stanowiły punkty, w których zarejestrowany średni miesięczny poziom wód podziemnych wskazywał na brak rezerw zasobów zmiennych w odniesieniu do granicy stanu NNG (spadek o 8 % w stosunku do poprzedniego miesiąca) (Ryc. 5). Brak rezerw zasobów wód podziemnych został odnotowany w miejscowościach: Kobały, Muszaki (województwo warmińsko-mazurskie), Turowo (województwo zachodniopomorskie), Maszewko (województwo pomorskie) oraz Łuszczewo (województwo wielkopolskie) (Ryc. 6).

Ryc. 5 Liczebność punktów objętych analizą w przyjętych klasach stanu rezerw zmiennych zasobów wód podziemnych na terenie kraju w październiku i listopadzie 2023 r.

* Stopień wykorzystania dostępnych do zagospodarowania zasobów wód podziemnych (stosunek poboru wód podziemnych do zasobów [%]) opracowany na podstawie:

1. Bazy danych zasobów dyspozycyjnych i perspektywicznych na obszarze kraju wg stanu na grudzień 2022 r. (PIG-PIB, PSH)
2. Bazy danych o poborze rejestrowanym z ujęć wód podziemnych wg stanu na koniec 2020 r. (PIG-PIB, PSH) - informacje o rzeczywistym poborze wód podziemnych zrealizowanym w danym roku są gromadzone i przetwarzane w roku następnym.

Ryc. 6 Poziom rezerw zasobów wód podziemnych w listopadzie 2023 r. w objętych analizą punktach sieci obserwacyjno-badawczej wód podziemnych

Część III

Występowanie zagrożeń wód podziemnych

Analiza stanu zagrożenia niżówką hydrogeologiczną na obszarze kraju została wykonana na podstawie wyników pomiarów przeprowadzonych w 171 reprezentatywnych punktach sieci obserwacyjno-badawczej wód podziemnych ujmujących pierwszy poziom wodonośny o zwierciadle swobodnym.

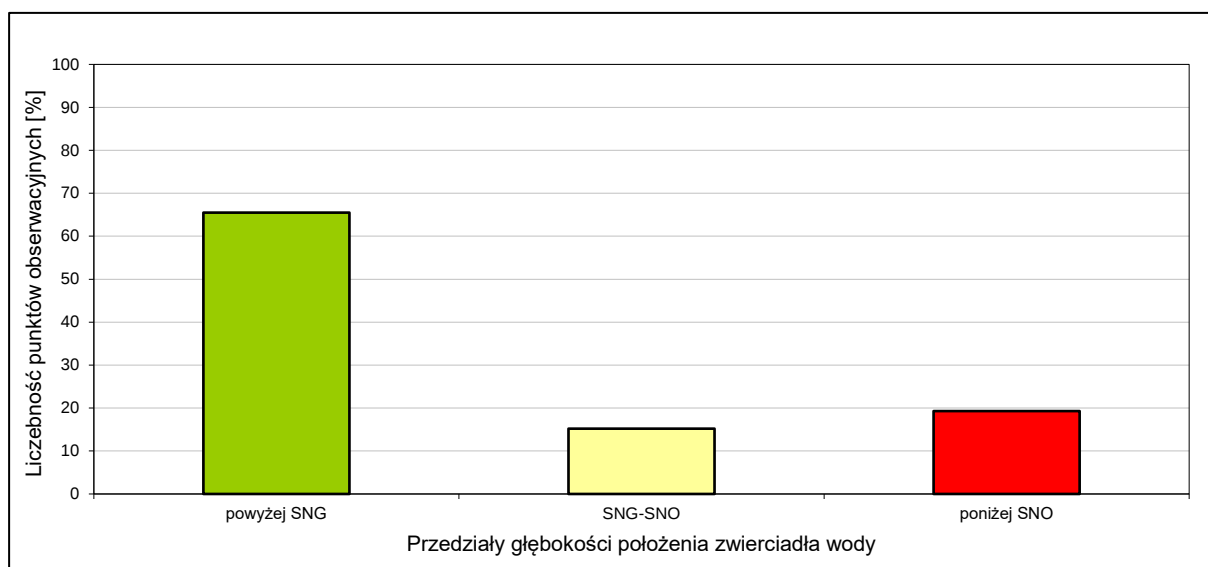
W listopadzie br. na znacznych obszarach w północnej i centralnej części Polski utrzymywał się stan zagrożenia hydrogeologicznego związany z położeniem zwierciadła wód podziemnych poniżej granicy stanu niskiego ostrzegawczego (SNO). Niżówka hydrogeologiczna obejmowała swym zasięgiem część obszarów województw: pomorskiego, zachodniopomorskiego, wielkopolskiego, kujawsko-pomorskiego, warmińsko-mazurskiego oraz niewielkie obszary w granicach województw mazowieckiego (część północna), dolnośląskiego (część północno-centralna) i podlaskiego (część zachodnia). Lokalne obniżenia średniego poziomu wód podziemnych poniżej granicy stanu niskiego ostrzegawczego wystąpiły także na obszarach województw łódzkiego, śląskiego i mazowieckiego.

W stosunku do poprzedniego miesiąca niżówka hydrogeologiczna zmniejszyła swój zasięg w obrębie województw: zachodniopomorskiego, pomorskiego, kujawsko-pomorskiego, podlaskiego, mazowieckiego oraz wielkopolskiego i warmińsko-mazurskiego. W województwie lubuskim zjawisko niżówki ustąpiło.

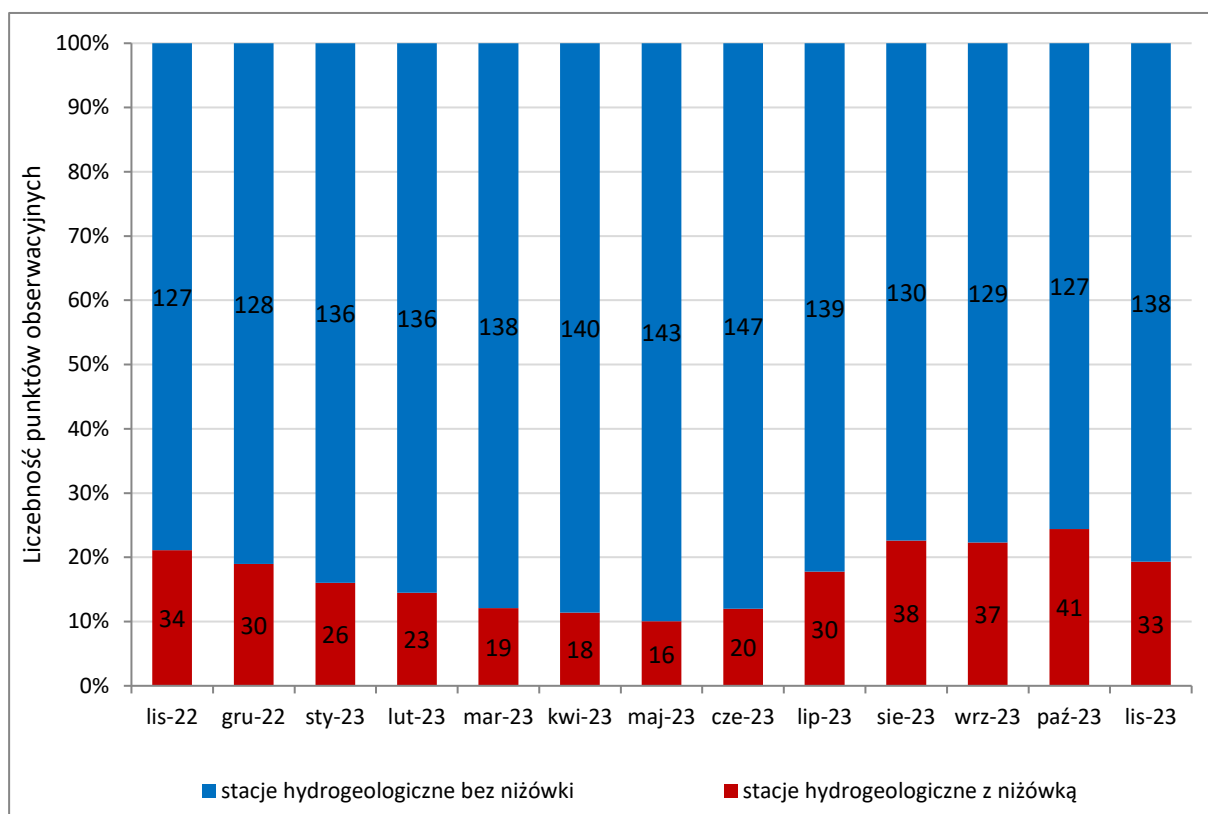
W skali kraju poziom wód podziemnych poniżej stanu niskiego ostrzegawczego stwierdzono w 33 punktach obserwacyjnych, co stanowi ponad 19% punktów badanej grupy, tj. o około 5% mniej niż w poprzednim miesiącu (Ryc. 7 i 8). W przypadku 26 punktów obserwacyjnych (tj. ponad 15% wszystkich analizowanych punktów) średni poziom zwierciadła wód podziemnych w listopadzie br. utrzymywał się w strefie między granicami stanów SNO i SNG, co oznacza, że w rejonach tych punktów w sytuacji utrzymywania się niekorzystnych warunków meteorologicznych, w tym przede wszystkim przy braku lub niewielkich opadach atmosferycznych, również może rozwinąć się niżówka hydrogeologiczna (Ryc. 9). W przypadku 112 punktów obserwacyjnych, co stanowi ponad 65% wszystkich analizowanych punktów (w poprzednim miesiącu punkty takie stanowiły około 56%) swobodne zwierciadło wody podziemnej układało się w bezpiecznej strefie, tj. powyżej wartości średniej z najniższych rocznych głębokości zwierciadła wody podziemnej dla okresu wielolecia (SNG).

Lokalizację wybranych reprezentatywnych punktów obserwacyjnych wraz z oceną stanu

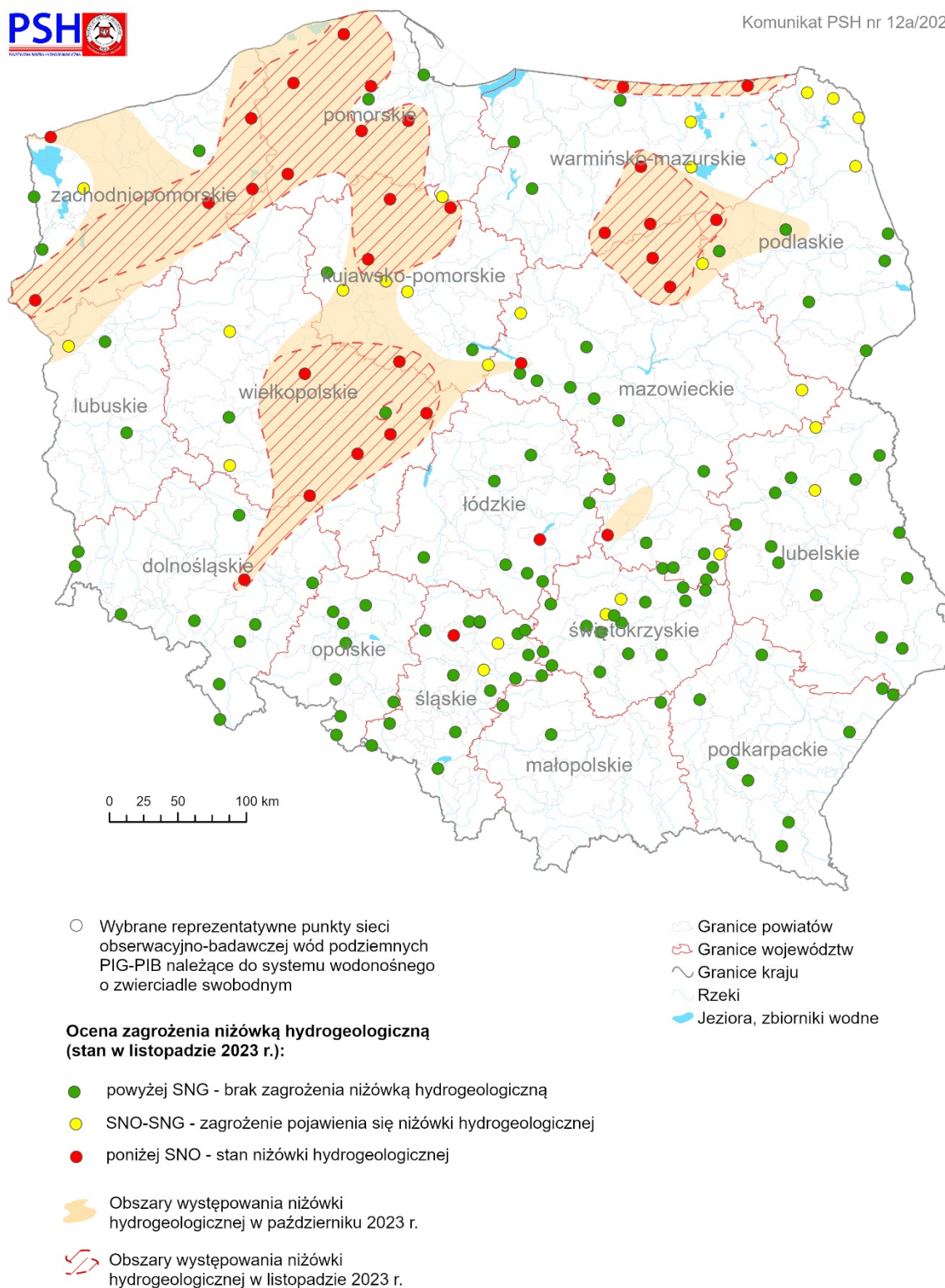
zagrożenia niżówką hydrogeologiczną na terenie kraju w listopadzie br. przedstawiono na rycinie 9.

Ryc. 7 Rozkład średnich wartości położenia zwierciadła wód podziemnych w listopadzie 2023 r. w stosunku do wyznaczonych poziomów odniesienia (SNG, SNO)

Ryc. 8 Rozwój niżówki hydrogeologicznej w kraju na podstawie objętych analizą punktów obserwacyjnych wód podziemnych PIG-PIB

Ryc. 9 Ocena zagrożenia niżówką hydrogeologiczną w listopadzie 2023 r.

e-mail: komunikaty.prognozy@pgi.gov.pl
<http://www.psh.gov.pl>